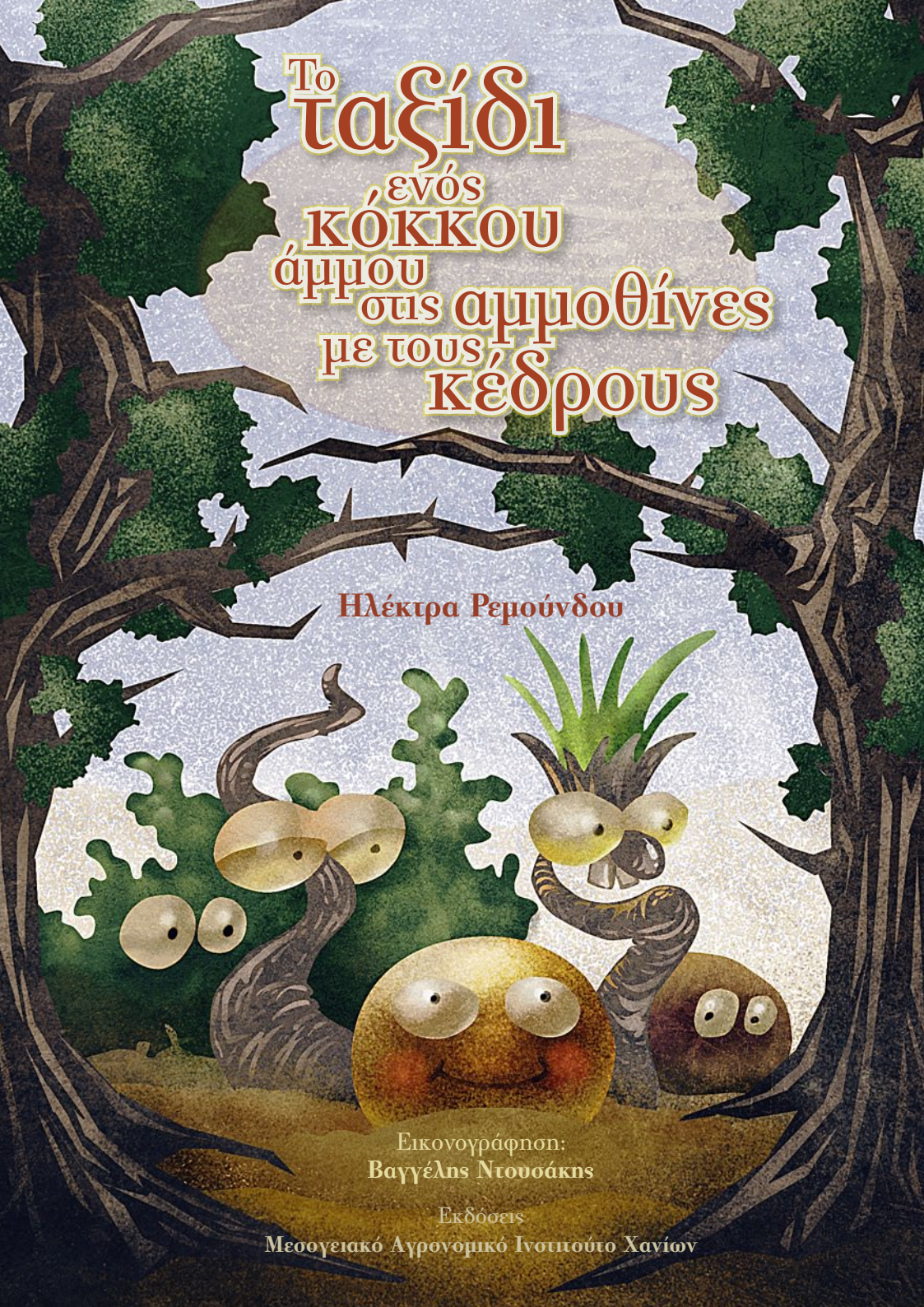

Το ταξίδι , ενός κόκκου άμμου στις αμμοθίνες με τους κέδρους

Ηλέκτρα Ρεμούνδου

Εικονογράφηση:
Βαγγέλης Ντιουσάκης

Εκδόσεις
Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων

Το
ταξίδι
ένός
κόκκου
άμμου
στις αμμοθίνες
με τους
κέδρους

Ηλέκτρα Ρεμούνδου

**Εικονογράφηση:
Βαγγέλης Ντουσάκης**

Τίτλος βιβλίου:

Το ταξίδι ενός κόκκου άμμου στις αμμοθίνες με τους κέδρους

Συγγραφέας:

Ηλέκτρα Ρεμούνδου

Φιλολογική επιμέλεια:

Μαρία Συρρή

Εικονογράφηση - Σελιδοποίηση:

Βαγγέλης Ντουσάκης

Copyright 2012

Πρώτη έκδοση Απρίλιος 2012

ISBN 978-960-7365-28-6

ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων

Αλσύλιο Αγκροκηπίου, Τ.Θ. 85, Χανιά, 73100

ΤΗΛ: 2821035000, Fax: 2821035001

E-mail info@maich.gr

Λίγα λόγια για την ιστορία

Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος Junicoast «Δράσεις για την προστασία των παράκτιων αμμοθινών με είδη κέδρων στην Κρήτη και στο Ν.Αιγαίο-Ελλάδα» (LIFE07NAT/GR/000296, 2009-2013), είχα την τύχη να συμμετέχω στην ομάδα έργου και να γνωρίσω από κοντά τον πανέμορφο οικότοπο των παράκτιων αμμοθινών με είδη κέδρων. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα σπάνιο οικότοπο που απαντάται σε λίγες μόνο περιοχές στις ακτές της Νότιας και Δυτικής Ευρώπης και χαρακτηρίζεται από αμμοθίνες (αμμόλοφους) με είδη Κέδρων (*Juniperus*). Στην Ελλάδα ο οικότοπος συναντάται κυρίως στην Κρήτη (Κεδρόδασος, Γαύδος, Φαλάσαρνα και νήσος Χρυσή) και στο Ν. Αιγαίο (Νάξος, Μήλος, Πολύαιγος και Ρόδος).

Στα πλαίσια του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν αρκετές επισκέψεις στις περιοχές μελέτης. Έγινε εκτενής παρατήρηση και παρακολούθηση του οικότοπου, αλλά και των πιέσεων που δέχεται, καθώς οι περιοχές που συναντάται είναι ιδιαίτερα ελκυστικές για υπαίθρια αναψυχή.

Από τις πρώτες κιόλας επισκέψεις μας σε αυτές τις περιοχές προέκυψε μια αυθόρμητη ανάγκη να μεταδώσουμε στο κοινό την αγάπη και το σεβασμό γι' αυτά τα όμορφα μέρη. Και αυτό, όχι μόνο επειδή η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού συμπεριλαμβανόταν στις τυπικές υποχρεώσεις μας στο πρόγραμμα, αλλά και γιατί εμείς οι ίδιοι διαπιστώσαμε τη σημασία της προστασίας και διατήρησης αυτού του φυσικού πλούτου. Η ανάγκη αυτή γίνεται εντονότερη σήμερα, καθώς η ολοένα αυξανόμενη τουριστική ανάπτυξη των περιοχών αυτών καθιστά την προτεραιότητα για προστασία ακόμη πιο επιτακτική.

Έτσι προέκυψε η εκπαιδευτική ιστορία που κρατάτε στα χέρια σας. Η προσέγγιση του θέματος γίνεται από την οπτική γωνία ενός μικροσκοπικού κόκκου άμμου που ταξιδεύει στις αμμοθίνες με τους Κέδρους. Γνωρίζει έμβια και άβια στοιχεία της φύσης, συναντά τους Κέδρους και έρχεται αντιμέτωπος με τις φυσικές και ανθρωπογενείς πιέσεις. Σκοπός της είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη για τη σημασία της διατήρησης των φυσικών διεργασιών, τους κινδύνους που προκύπτουν από την αδιαφορία ή την άγνοια των επισκεπτών και, κατ' επέκταση, την αναγκαιότητα σεβασμού και προστασίας αυτού του σπάνιου οικοτόπου. Ευχαριστώ θερμά όσους βοήθησαν στην σύνταξη, επιμέλεια και εικονογράφηση αυτής της ιστορίας. Επίσης, ευχαριστώ ιδιαίτερα το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων για την ευκαιρία που μου έδωσε να εργαστώ στο πρόγραμμα Junicoast και για τη σημαντική υποστήριξη στην ολοκλήρωση της έκδοσης.

Στη δύναμη των μικρών πραγμάτων

1. Βγαίνοντας από το βυθό στον κόσμο των αμμοθινών

Μια φορά και ένα καιρό, σε μια μακρινή παραλία ένας μικροσκοπικός κόκκος άμμου, που ζούσε για χρόνια στο βυθό της θάλασσας, παρασύρθηκε από ένα μεγάλο κύμα και ξεπρόβαλε στην ακτή. Ήταν μια κρύα, βροχερή, θυελλώδης μέρα και ο άνεμος λυσσομανούσε και στροβίλιζε τα πάντα στο πέρασμα του. Ο κόκκος για μια στιγμή κρατήθηκε στην ακτή. Έπειτα όμως μια δυνατή ριπή του ανέμου τον παρέσυρε μαζί με άλλους κόκκους μακριά από εκεί που έσκαγε το κύμα. Δεν είχε ξαναβγεί ποτέ του από το βυθό και ο έξω κόσμος του δημιούργησε πολλά ερωτηματικά, αλλά και τρόμο. Πού βρισκόταν; Πού πήγαινε; Δεν ήξερε. Ο βυθός, όπου τόσα χρόνια ζούσε, δεν είχε ανέμους και ιπτάμενα ταξίδια, μόνο μια απέραντη, υγρή ησυχία. Μη μπορώντας, όμως, να σταματήσει πουθενά άρχισε να πετάει με τον άνεμο προσπαθώντας να κρατηθεί στη στεριά μόνο με το βάρος του αναπηδώντας στην άμμο πολλές φορές, ώσπου κατάληξε σε ένα μικρό, παραλιακό φυτό.

«Πού βρίσκομαι; Ποιος είσαι εσύ;», ρώτησε αναστατωμένος ο κόκκος άμμου το φυτό.

Το φυτό, που τώρα εκτινασσόταν δεξιά και αριστερά, σχεδόν ανεξέλεγκτα, από το δυνατό αέρα, του είπε:

«Είσαι στην παραλία με τις αμμοθίνες! Κοίτα γύρω σου, υπάρχει παντού άμμος. Ρώτα τους άλλους κόκκους να σου πουν, γιατί εγώ παλεύω να κρατηθώ με τις ρίζες μου στο έδαφος, πράγμα πολύ δύσκολο με αυτήν την κακοκαιρία», του φώναξε.

Ο κόκκος κοίταξε τριγύρω και είδε πολλούς κόκκους άμμου να έχουν σχηματίσει ένα λοφάκι από άμμο στη βάση του φυτού και τους ρώτησε:

«Παιδιά, παιδιά! Τι γίνεται εδώ; Τι είναι αυτές οι αμμοθίνες που μου λείει το φυτό;»

Οι κόκκοι τον κοίταξαν με απορία. Μα φυσικά, ήταν καινούργιος στην παραλία. Ένας σκουρόχρωμος κόκκος, που φαινόταν ο πιο παλιός της παραλίας, πήρε σοβαρό ύφος και ανέλαβε να του εξηγήσει:

«Οι αμμοθίνες είναι λόφοι από άμμο», του είπε. «Όταν οι κόκκοι άμμου που παρασύρονται από τον άνεμο χτυπήσουν σε ένα εμπόδιο, όπως είναι αυτά τα παραλιακά φυτά, παγιδεύονται εκεί και όλοι μαζί σχηματίζουν τους λόφους από άμμο».

Εκείνη τη στιγμή κόπασε για λίγο ο άνεμος και το φυτό πρόλαβε να πει στον κόκκο:

«Οι αμμοθίνες με βοηθάνε να επιβιώνω, γιατί προστατεύουν τις ρίζες μου από το δυνατό αέρα και με βοηθούν να συγκρατούμαι στο έδαφος!»

Ο μικροσκοπικός κόκκος παρατήρησε με θαυμασμό το φυτό. Τα φύλλα του ήταν παχιά, σαρκώδη και αναρωτήθηκε σε τι να χρησιμεύουν. Σαν να διάβασε τη σκέψη του το φυτό, συνέχισε:

«Στις αμμοθίνες έχει ελάχιστο ή και καθόλου νερό. Τα φύλλα μου είναι παχιά και λειτουργούν σαν αποθήκες νερού και έτσι με βοηθάνε να αντέχω στην ξηρασία».

Ο σκουρόχρωμος κόκκος που του είχε μιλήσει πριν, φάνηκε να διασκεδάζει με το απορημένο ύφος του κόκκου και του είπε:

«Έλα, έχω να σου δείξω κάτι!»

«Τι να μου δείξεις;», ρώτησε σχεδόν τρομαγμένος ο κόκκος.

«Θα σου δείξω πώς να ταξιδεύεις πιο εύκολα με τον άνεμο. Κάνε λίγο υπομονή... Μόλις ο άνεμος δυναμώσει, απλά άσε τον να σε παρασύρει όσο πιο μακριά γίνεται».

«Μα φοβάμαι», παραπονέθηκε εκείνος.

«Μη φοβάσαι. Έτοιμος; Ένα, δύο, τρία... Πάμεεεε!!!», φώναξε ο σκουρόχρωμος κόκκος και μια ακόμη δυνατή ριπή του ανέμου τους άρπαξε και άρχισε να τους ταξιδεύει προς το εσωτερικό της παραλίας.

Για λίγες στιγμές που βρέθηκαν στον αέρα, είδαν από ψηλά τις αμμοθίνες με πολλά φυτά, άλλα μικρότερα και άλλα μεγαλύτερα, που είχαν συγκεντρώσει γύρω τους άμμο, αλλά δεν είδαν περισσότερα, γιατί ξανάπεσαν στο έδαφος, στροβιλίστηκαν για λίγο και προσέκρουσαν σε ένα άλλο φυτό, μεγαλύτερο αυτή τη φορά.

«Πού είμαστε τώρα;», ρώτησε σαστισμένος ο κόκκος το σκουρόχρωμο κόκκο.

«Είσαι κάτω από ένα φυτό των αμμοθινών, το θυμάρι», είπε εκείνος κάνοντας τον έξυπνο. «Παραδίπλα υπάρχουν και άλλα φυτά: Σκίνοι, Ονονίδες, Σιλένε και ένα σωρό άλλα...»

Σταμάτησε για λίγο κι ύστερα ψιθύρισε κάπως συνωμοτικά.

«Θες να μάθεις και ένα μυστικό;», και πριν ακόμα πάρει απάντηση, συνέχισε: «Λοιπόν, υπάρχει ένας μύθος γι' αυτό εδώ το μέρος!»

«Μύθος!», αναφώνησε ο κόκκος με θαυμασμό.

«Λένε ότι σ' αυτήν την παραλία φυτρώνουν, μαζί με τα άλλα φυτά, και κάτι παράξενα δέντρα. Ο μύθος λέει ότι είναι αιωνόβια, ότι, δηλαδή, ζουν πολλά χρόνια. Τα λένε Κέδρους. Ελάχιστοι κόκκοι άμμου που έχω συναντήσει τους έχουν δει πραγματικά. Λένε ότι αν πας κοντά τους, δε θες ποτέ να ξαναφύγεις. Πιστεύω ότι σύντομα θα καταφέρω να τους δω από κοντά και να μείνω και εγώ κοντά τους».

«Και πώς είσαι τόσο σίγουρος;», τον ρώτησε με αμφιβολία ο κόκκος, ενώ από μέσα του αναρωτιόταν αν στ' αλήθεια υπήρχαν αυτοί οι μυστηριώδεις Κέδροι.

«Γιατί, όταν θέλεις κάτι με όλη σου την καρδιά, στο τέλος πραγματοποιείται!», είπε ο σκουρόχρωμος κόκκος με αυτοπεποίθηση. Δεν πρόλαβαν να πουν τίποτα άλλο. Μια ακόμη δυνατή ριπή του ανέμου τους πέταξε με δύναμη στον αέρα και τους παρέσυρε μακριά.

2. Επιβεβαιώνοντας το μύθο των Κέδρων

Καθώς πετούσαν στον αέρα πάνω από τις αμμοθίνες, κοίταξαν από ψηλά τις όμορφες καμπύλες και τα σχέδια που δημιουργούσε ο άνεμος στην άμμο. Ο κόκκος μαγεύτηκε τόσο από την ομορφιά του τοπίου, που ούτε που κατάλαβε πότε έχασε τον σκουρόχρωμο κόκκο από το οπτικό του πεδίο. Όταν συνειδητοποίησε ότι είχε απομείνει να πετάει μόνος, τον κυρίευσε πανικός και έπεσε απότομα στο έδαφος, ζαλισμένος. Όταν συνήλθε από την πτώση, παρατήρησε δίπλα του μια μικρή ριζούλα που ξεπρόβαλε μέσα από την άμμο.

«Εσύ ποια είσαι;», τη ρώτησε, ενώ από μέσα του αναρωτήθηκε πού να εξαφανίστηκε ο σκουρόχρωμος κόκκος που του είχε μάθει να ταξιδεύει.

Η ριζούλα τον κοίταξε ερωτηματικά στην αρχή, αλλά μετά κατάλαβε ότι ήταν καινούργιος και της ξέφυγε ένα μικρό, αθώο γελάκι.

«Εγώ είμαι μια ρίζα», του είπε.

Αρχικά, σκέφτηκε να της πει ότι ψάχνει το σκουρόχρωμο κόκκο, αλλά αντί γι' αυτό, είπε:

«Ψάχνω τους Κέδρους...»

«Τότε ήρθες στο κατάλληλο μέρος! Εγώ είμαι μια ρίζα Κέδρου», του είπε με περηφάνια.

«Άρα οι μυθικοί Κέδροι υπάρχουν στ' αλήθεια!», ψιθύρισε με δέος.

«Μα φυσικά και υπάρχουν. Εμείς, οι ρίζες τους, είμαστε που τους κρατάμε στη ζωή. Οι Κέδροι έχουν πολύ μεγάλες ρίζες, άλλες βαθιά στην άμμο και άλλες επιφανειακά σαν και μένα. Για κακή μου τύχη, η άμμος έφυγε μ' ένα δυνατό βοριά από πάνω μου πριν από λίγους μήνες και από τότε είμαι εκτεθειμένη στον αέρα και στον ήλιο. Ελπίζω, όμως, ότι σύντομα θα με ξανασκεπάσει και θα βρω κι εγώ λίγο νεράκι να στείλω στον Κέδρο μου».

«Και πού είναι ο Κέδρος σου;», τη ρώτησε με ανυπομονησία ο κόκκος κοιτώντας γύρω γύρω.

Η ριζούλα γέλασε και πάλι.

«Ε», είπε, «αφού σου είπα ότι οι κέδροι έχουν μεγάλες ρίζες. Υποθέτω ότι έχεις ακόμα δρόμο, μέχρι να τον συναντήσεις», είπε αινιγματικά.

Εκείνη τη στιγμή ο άνεμος στροβίλισε την άμμο δίπλα τους και δημιούργησε ένα μικρό λοφάκι, που σχεδόν σκέπασε τη ριζούλα αφήνοντας έξω μόνο μια μικρή ακρούλα της.

«Ηρθες και μου έφερες γούρι!», του φώναξε η ριζούλα σχεδόν μέσα από την άμμο. «Φαίνεται ότι είσαι τυχερός κόκκος και θα βρεις και τον Κέδρο που ψάχνεις».

Λίγη ακόμη άμμος προστέθηκε και σκέπασε περισσότερο τη ριζούλα.

«Σ'ευχαριστώ», άκουσε μέσα από την άμμο τη φωνή της, «καλή τύχη! Πάω να αναζητήσω λίγο νερ...», αλλά η φράση της χάθηκε, καθώς σκεπάστηκε εντελώς από την άμμο.

Ο κόκκος απόμεινε μόνος περιμένοντας κάποια δυνατή ριπή του ανέμου. Μόνο που ο άνεμος είχε πλέον κοπάσει. Οι ώρες περνούσαν αργά και ο κόκκος βυθίστηκε σε σκέψεις. Όχι μόνο ήταν αληθινός ο μύθος για τους Κέδρους που του είχε πει ο σκουρόχρωμος κόκκος, αλλά βρισκόταν και πολύ κοντά.

«Κρίμα να μην είναι εδώ ο σκουρόχρωμος κόκκος, θα χαιρόταν πολύ», σκέφτηκε, καθώς περίμενε να φυσήξει.

Όμως δε φυσούσε. Τελικά, ίσως δεν ήταν τόσο τυχερός, όσο του είχε πει η ριζούλα...

3. Η γνωριμία με τους Κέδρους

Την επόμενη μέρα ένας λαμπερός ήλιος έλουζε την έρημη παραλία και ο άνεμος είχε κοπιάσει εντελώς. Ο κόκκος ξύπνησε με βαριά διάθεση από ένα κελάπδισμα. Ένα μικρό πουλάκι είχε προσγειωθεί δίπλα του και αναπνδούσε στην άμμο τιτιβίζοντας. Ο κόκκος το ζήληψε που μπορούσε να πετάει από μόνο του δίχως να περιμένει τον άνεμο. Όμως ξαφνικά, ένωσε ένα ελαφρύ βάρος πάνω του και έπειτα να σπκώνεται απότομα στον αέρα. Είχε κολλήσει πάνω στο πόδι του πουλιού και πετούσε τώρα μαζί του σε ένα καινούργιο εναέριο ταξίδι. Το πουλάκι περιπλανιόταν ανέμελα πάνω από τις αμμοθίνες, ώσπου κατέληξε σ' ένα κλαδί και έξυσε το ράμφος του.

«Αυτό σίγουρα είναι ένα κλαδί Κέδρου», σκέφτηκε ο κόκκος και δεν μπορούσε να πιστέψει στα καμώματα της τύχης.

Για λίγα λεπτά το πουλάκι πηδούσε από κλαδί σε κλαδί και ο κόκκος παρατήρησε πόσο μεγάλος ήταν αυτός ο Κέδρος και πόσα πολλά κλαδιά είχε, άλλα ξερά και άλλα με πράσινα φυλλαράκια. Μερικά κλαδιά είχαν πάνω τους κάτι κόκκινα μπαλάκια και αναρωτήθηκε τι να είναι αυτά. Με ένα γρήγορο φτερούγισμα το πουλάκι έφυγε από το δέντρο και ο κόκκος έπεσε πάλι στο έδαφος δίπλα στο μεγάλο Κέδρο.

«Τα κατάφερες επιτέλους να έρθεις;», άκουσε κάποιον δίπλα του να του λέει με ενθουσιασμό. Δεν ήταν άλλος από το σκουρόχρωμο κόκκο που τώρα τον κοιτούσε χωρίς να κρύβει τη χαρά του που ξαναβρεθήκανε.

«Σε περίμενα τόσες ώρες», συνέχισε. «Κάπου χαθήκαμε, καθώς ταξιδεύαμε. Σε είδα να πέφτεις στο έδαφος, ενώ εγώ συνέχιζα να πετάω. Κάποια στιγμή κουτούλησα σε ένα σκληρό πράγμα και να 'μαι! Θα κατάλαβες φαντάζομαι ότι είμαστε δίπλα σε ένα μεγάλο Κέδρο...»

«Τελικά υπάρχουν στ' αλήθεια οι Κέδροι...», διαπίστωσε ο κόκκος σαστισμένος.

«Αφού στο είπα ότι υπάρχουν», είπε ο σκουρόχρωμος κόκκος με τη γνώστή του αυτοπεποίθηση. «Αλλά, όσο και να προσπάθησα να του μιλήσω, δεν φαίνεται να με ακούει. Ίσως αν φωνάξουμε μαζί να μας ακούσει».

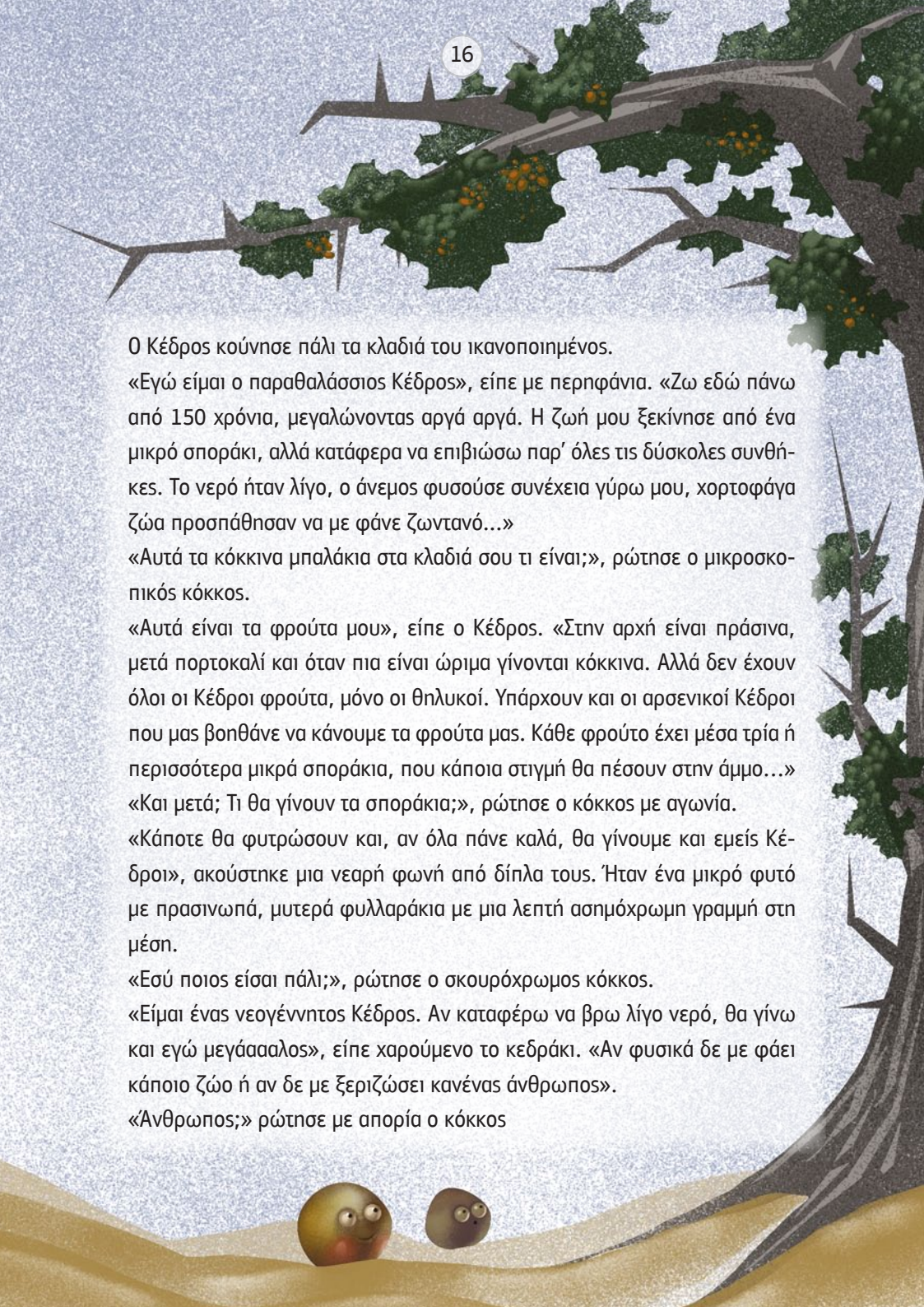
Και οι δύο κόκκοι έβαλαν όλη τους τη δύναμη και άρχισαν να φωνάζουν μαζί στον Κέδρο, τόσο συντονισμένα, που οι φωνές τους ενωθήκαν και ο Κέδρος κούνησε νωχελικά τα κλαδιά του, πλησίασε το έδαφος και είπε:

«Ποιος με ψάχνει;», ακούστηκε μια μπάσα γυναικεία φωνή.

«Εμείς, εμείς οι κόκκοι άμμου», είπαν με μια φωνή χαρούμενοι οι κόκκοι.

«Θέλουμε να μάθουμε περισσότερα για σένα».

Ο Κέδρος κούνησε πάλι τα κλαδιά του ικανοποιημένος.

«Εγώ είμαι ο παραθαλάσσιος Κέδρος», είπε με περηφάνια. «Ζω εδώ πάνω από 150 χρόνια, μεγαλώνοντας αργά αργά. Η ζωή μου ξεκίνησε από ένα μικρό σποράκι, αλλά κατάφερα να επιβιώσω παρ' όλες τις δύσκολες συνθήκες. Το νερό ήταν λίγο, ο άνεμος φυσούσε συνέχεια γύρω μου, χορτοφάγα ζώα προσπάθησαν να με φάνε ζωντανό...»

«Αυτά τα κόκκινα μπαλάκια στα κλαδιά σου τι είναι;», ρώτησε ο μικροσκοπικός κόκκος.

«Αυτά είναι τα φρούτα μου», είπε ο Κέδρος. «Στην αρχή είναι πράσινα, μετά πορτοκαλί και όταν πια είναι ώριμα γίνονται κόκκινα. Αλλά δεν έχουν όλοι οι Κέδροι φρούτα, μόνο οι θηλυκοί. Υπάρχουν και οι αρσενικοί Κέδροι που μας βοηθάνε να κάνουμε τα φρούτα μας. Κάθε φρούτο έχει μέσα τρία ή περισσότερα μικρά σποράκια, που κάποια στιγμή θα πέσουν στην άμμο...»

«Και μετά; Τι θα γίνουν τα σποράκια;», ρώτησε ο κόκκος με αγωνία.

«Κάποτε θα φυτρώσουν και, αν όλα πάνε καλά, θα γίνουμε και εμείς Κέδροι», ακούστηκε μια νεαρή φωνή από δίπλα τους. Ήταν ένα μικρό φυτό με πρασινωπά, μυτερά φυλλαράκια με μια λεπτή ασημόχρωμη γραμμή στη μέση.

«Εσύ ποιος είσαι πάλι;», ρώτησε ο σκουρόχρωμος κόκκος.

«Είμαι ένας νεογέννητος Κέδρος. Αν καταφέρω να βρω λίγο νερό, θα γίνω και εγώ μεγάλος», είπε χαρούμενο το κεδράκι. «Αν φυσικά δε με φάει κάποιο ζώο ή αν δε με ξεριζώσει κανένας άνθρωπος».

«Άνθρωπος;» ρώτησε με απορία ο κόκκος

«Ναι, τώρα είναι χειμώνας και δεν έχουμε επισκέπτες στην παραλία μας», είπε το κεδράκι. «Όταν όμως έρθει το καλοκαίρι, η παραλία γεμίζει κόσμο. Ένα σωρό πόδια μας ποδοπατάνε και βάζουν πάνω μας τις πετσέτες τους. Αλλά αυτό δεν είναι τίποτα μπροστά στα άλλα που μπορεί να κάνουν...»

«Δηλαδή τι άλλα;», ρώτησαν ταυτόχρονα οι δύο κόκκοι ταραγμένοι.

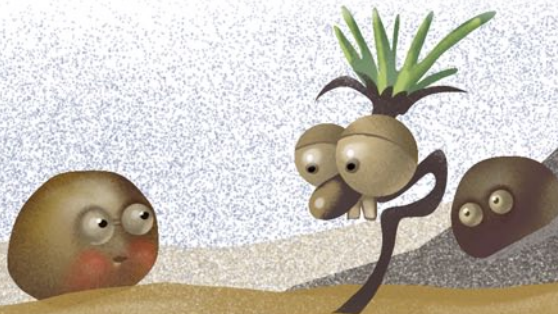
Όμως, δεν πήραν καμιά απάντηση ούτε από το κεδράκι, ούτε από το μεγάλο θηλυκό Κέδρος. Ο Κέδρος μόνο τίνανε απότομα τα κλαδιά του, σαν να 'θελε να διώξει αυτή τη σκέψη από πάνω του και σώπησε. Οι δύο κόκκοι αισθάνθηκαν ένα απροσδιόριστο φόβο για τον ερχομό των ανθρώπων το καλοκαίρι...

Καθώς οι μέρες περνούσαν, οι κόκκοι, το κεδράκι και ο μεγάλος θηλυκός Κέδρος γνωρίστηκαν καλύτερα. Ανάμεσα τους άρχισε να δημιουργείται μια βαθιά, ειλικρινής σχέση, μια σχέση που εξελίχθηκε σε τρυφερή φιλία. Ένα βροχερό πρωινό, ο Κέδρος τους είπε με μυστήριο τόνο στη φωνή του.

«Όλα αυτά που βλέπετε γύρω σας συνυπάρχουν και συμβιώνουν. Είναι μια αλυσίδα. Εμείς, τα έμβια όντα, δηλαδή τα φυτά, τα έντομα, τα πουλιά και τα ζώα, έχουμε προσαρμοστεί να ζούμε εδώ, με τον άνεμο να φυσά συνεχώς, την αλμύρα της θάλασσας, τη ζέστη και την άμμο που μετακινείται. Δε θα μπορούσαμε να ζήσουμε σε άλλες συνθήκες. Χρειαζόμαστε κάθε κομμάτι αυτού του οικοσυστήματος για να επιβιώσουμε». Τους κοίταξε για λίγο τρυφερά και πρόσθεσε:

«Και εσάς σας χρειαζόμαστε μικροί μου κόκκοι...»

Οι δύο κόκκοι, αν και δεν κατάλαβαν τι ακριβώς εννοούσε ο Κέδρος με αυτά τα λόγια, ρίγησαν από συγκίνηση και ένιωσαν και αυτοί ένα μικρό, αλλά αναπόσπαστο κομμάτι ενός οικοσυστήματος που συνεχώς αλλάζει...

4. Οι άνθρωποι

Ο χειμώνας πέρασε γρήγορα και σύντομα ήρθε η πολύχρωμη άνοιξη και όλα τα φυτά γύρω τους άνθισαν. Οι κόκκοι, άλλοτε κουβέντιαζαν μεταξύ τους για το βυθό της θάλασσας και για τον κόσμο των αμμοθινών και άλλοτε έκαναν συντροφιά στον Κέδρο. Αυτός με τη σειρά του, τους διηγούνταν ιστορίες από τη ζωή του και οι μέρες κυλούσαν ευχάριστα και ανάλαφρα. Μέχρι που ένα ζεστό πρωινό του Ιουνίου οι κόκκοι άκουσαν ομιλίες.

«Φαίνεται ότι ήρθαν οι άνθρωποι...», ψιθύρισε ο σκουρόχρωμος κόκκος στον κόκκο και ένιωσαν και οι δυο μια αόριστη απειλή. Δίπλα τους ο Κέδρος αναστέναξε και τους είπε:

«Από εδώ και στο εξής, και μέχρι να έρθει το Φθινόπωρο, θα έρχονται όλο και περισσότεροι άνθρωποι στην παράλια μας. Έρχονται να κάνουν τις διακοπές τους και τα μπάνια τους. Δεν είναι όλοι ίδιοι. Κάποιοι μας προσέχουν και μας σέβονται. Άλλοι όμως...», και η φράση του έμεινε μισοτελειωμένη. Λίγες μέρες αργότερα οι κόκκοι κατάλαβαν τι ήθελε να πει ο Κέδρος.

«Ετοιμάζονται να κόψουν τα κλαδιά μου», τον άκουσαν να φωνάζει αναστατωμένος και αμέσως μετά ακούστηκε ένας δυνατός ήχος από πριόνι και χrouts χrouts. Μια εύθυμη κι ανεύθυνη παρέα έκοψε ένα μεγάλο κλαδί και προχώρησε στο επόμενο.

«Μα τι θα τα κάνουν τα κλαδιά του Κέδρου;», αναρωτήθηκαν οι κόκκοι. Δεν άργησαν να το μάθουν. Σε λίγο αισθάνθηκαν μια παράξενη ζέστη, ένα έντονο κάψιμο. Η εύθυμη κι ανεύθυνη παρέα είχε ανάψει φωτιά με τα κλαδιά του Κέδρου ακριβώς δίπλα τους. Καθώς τσουρουφλίζονταν, άκουσαν τον Κέδρο να αγκομαχά.

«Τι του συμβαίνει;», ρώτησε ο κόκκος το σκουρόχρωμο κόκκο.
«Νομίζω ότι η φωτιά είναι πολύ μεγάλη και κοντεύει να κάψει τα κλαδιά του», είπε ο σκουρόχρωμος κόκκος με ανησυχία. «Έλα! Πρέπει να τον βοηθήσουμε», συνέχισε. «Να τους φωνάξουμε να σταματήσουν».
Και πάλι έβαλαν όλη τους τη δύναμη και φώναξαν για πολύ ώρα, αλλά κανείς δεν φάνηκε να τους ακούει. Ένα αεράκι φούντωσε τη φωτιά επικίνδυνα. Για καλή τους τύχη, κάποιος κατάλαβε τον κίνδυνο, έριξε νερό και περιόρισε τις δυνατές φλόγες. Ο Κέδρος ήταν ασφαλής. Προς το παρόν...

Έτσι πέρασε εκείνο το βράδυ, ώσπου η φωτιά σιγά σιγά έσβησε και απόμειναν μερικά καρβουνάκια να σιγοκαίνε στο χάραμα. Ήταν μια εφιαλτική νύχτα. Το πρωινό τους βρήκε απογοητευμένους και ανήσυχους, σαν να είχαν δώσει μια σκληρή μάχη.

«Ευτυχώς δεν είναι όλοι οι άνθρωποι έτσι. Οι περισσότεροι είναι προσεκτικοί, αλλά ένας δυο φτάνουν για να γίνει το κακό...», είπε το κεδράκι κι ο λόγος του λες κι ήταν προφητικός.

Δυο μέρες αργότερα μια άλλη παρέα με γέλια και φωνές πλησίασε τον Κέδρο και κάποιος άρχισε να σκάβει με μανία. Ήθελε να ισιώσει την άμμο κάτω από τη σκιά του Κέδρου για να βάλει ένα τραπεζομάντιλο και να φάνε εκεί το μεσημεριανό τους. Έτσι όπως έσκαβε ξεριζώσε και το μικρό Κεδράκι που, παρόλο που είχε μεγαλώσει κάπως, οι ρίζες του δεν άντεξαν τη δύναμη του σκαψίματος, ξεθάφτηκαν και το κεδράκι απόμεινε ξεριζωμένο πάνω στη ζεστή άμμο.

Οι κόκκοι, που τώρα πήγαιναν μια δεξιά και μια αριστερά, έτσι που ίσιωνε ο άνθρωπος την άμμο, κοίταξαν με αγωνία το κεδράκι ανήμποροι να βοηθήσουν. Το άκουσαν να μουρμουρίζει κάτι ασυνάρτητο και μετά... σιωπή.

Έπειτα η παρέα έστρωσε το τραπεζομάντιλο, ανοίξανε τις συσκευασίες των τροφίμων κι άρχισαν να τρώνε με όρεξη. Όταν τέλειωσαν το φαγητό τους, ένα αεράκι φύσηξε τις συσκευασίες, και, αφού κανείς δεν μπήκε στον κόπο να τα μαζέψει, πλαστικά και χαρτάκια ανέμισαν για λίγο και τελικά σφηνώθηκαν πίσω από κάτι θάμνους. Οι δύο κόκκοι έβλεπαν τους ανθρώπους ευχαριστημένους να συζητάνε αδιάφορα και αναρωτιόνταν αν στ' αλήθεια καταλάβαιναν ότι με τον τρόπο αυτό προξενούσαν ζημιά σε κάποια άλλα έμβια όντα.

«Αυτό γίνεται κάθε καλοκαίρι. Κάθε μέρα η ίδια αγωνία. Η αγωνία του αύριο. Οι άνθρωποι απολαμβάνουν τις διακοπές τους στην παραλία και ξεχνούν, πολλές φορές, ότι αν δεν σεβαστούν τον τόπο που, προσωρινά, τους φιλοξενεί, ίσως δε θα βρουν την ίδια όμορφη εικόνα τα επόμενα χρόνια...», μурμουρίσε ο Κέδρος.

«Ίσως... αν υπήρχε ενημέρωση...», είπε διστακτικά ο κόκκος «Αν γνώριζαν και συνειδητοποιούσαν οι άνθρωποι σε πόσο αντίξοες συνθήκες επιβιώνει αυτό το οικοσύστημα ίσως να ήταν πιο προσεκτικοί στην αντιμετώπιση του», συνέχισε με μεγαλύτερη σιγουριά αυτή τη φορά.

«Ναι, ίσως τότε να μας σέβονταν περισσότερο», είπε με ελπίδα ο σκουρόχρωμος κόκκος και η κουβέντα σταμάτησε εκεί.

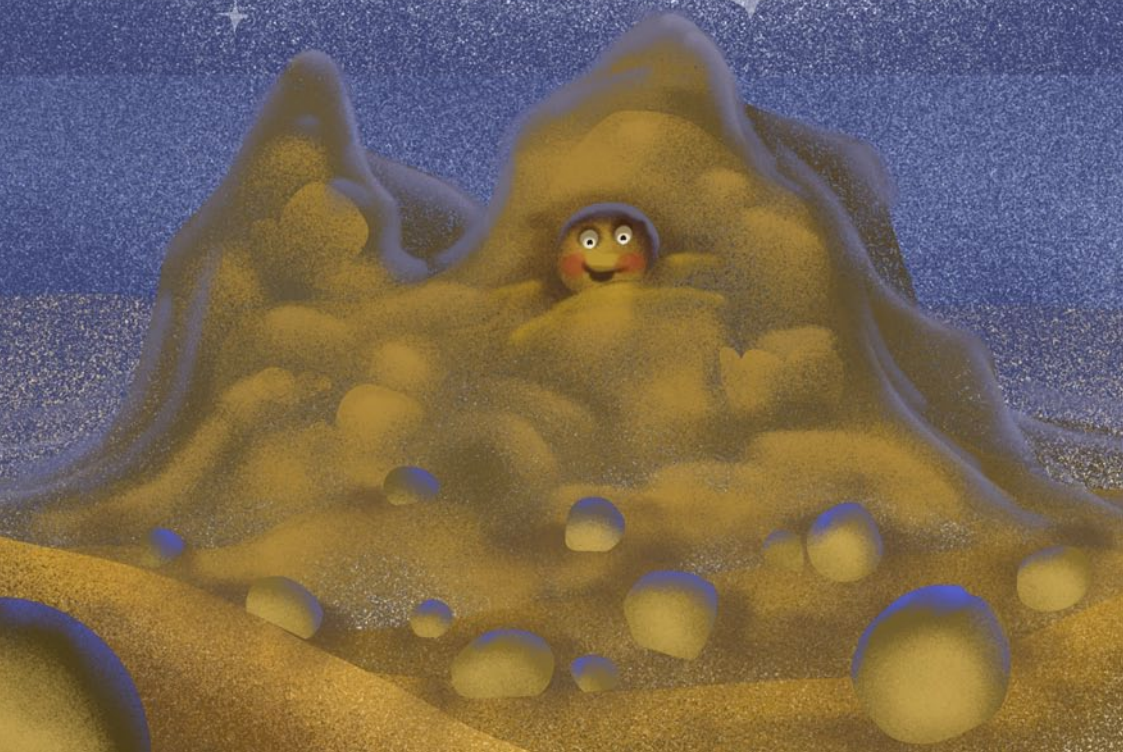

Λίγες μέρες αργότερα, ένα μεσημέρι, ο κόκκος ένωσε να σγκώνεται στον αέρα από μια άγνωστη δύναμη και να ξαναπέφτει μαζί με άλλους κόκκους σ' ένα σκοτεινό μέρος. Δεν ήταν τίποτε άλλο από ένα παιδάκι, που γέμιζε ένα κουβαδάκι με άμμο για να φτιάξει ένα κάστρο δίπλα στη θάλασσα. Ο κόκκος αναζήτησε το σκουρόχρωμο κόκκο, αλλά δεν κατάφερε να τον βρει. Φαίνεται ότι είχε ξεγλιστρήσει από το χέρι του παιδιού και είχε μείνει δίπλα στο μεγάλο Κέδρο. Το παιδί μετέφερε το κουβαδάκι με την άμμο δίπλα στην ακτή και άρχισε να φτιάχνει το κάστρο του με επιμέλεια. Ο κόκκος, που πλέον ήταν μέρος του κάστρου, σκέφτηκε ότι το ταξίδι του στις αμμοθίνες με τους Κέδρους πλησίαζε στο τέλος του...

5. Η αναχώρηση

Και δεν είχε άδικο. Οι μέρες κυλούσαν, το καλοκαίρι πέρασε και το κάστρο από άμμο άρχισε σταδιακά να χάνει το σχήμα του και να ενσωματώνεται με την ακτή. Ο κόκκος θυμόταν τους φίλους του και νοσταλγούσε το ταξίδι του στις αμμοθίνες με τους Κέδρους. Βαθιά μέσα του, όμως, ένιωθε τυχερός που κατάφερε να ζήσει, έστω και για λίγο, αυτή τη μοναδική εμπειρία. Άρχισε να διηγείται στους άλλους κόκκους το ταξίδι του. Τους είπε για τα φυτά και τον τρόπο που επιβιώνουν, τους αιωνόβιους Κέδρους, αλλά και για την παράξενη συμπεριφορά των ανθρώπων. Τους εξήγησε, με πάθος, πως όλα, από τον αέρα που φυσά, την αλμύρα της θάλασσας και το λιγοστό νερό μέχρι και τον μικρότερο κόκκο άμμου, παίζουν το δικό τους, μοναδικό ρόλο σ' αυτό το οικοσύστημα.

Ήθελε ακόμα να τους πει για τον καλό του φίλο, το σκουρόχρωμο κόκκο, που του έμαθε τόσα πράγματα και που τελικά έμεινε δίπλα στον Κέδρο, κάνοντας το όνειρό του πραγματικότητα. Αλλά δεν πρόφτασε να τους πει τίποτα άλλο. Ένα μεγάλο κύμα, σαν εκείνο που τον έβγαλε πριν από λίγο καιρό στον έξω κόσμο, έσκασε με δύναμη και άφρισε πάνω του. Ο κόκκος παγιδεύτηκε σε μια μικρή φυσαλίδα θαλασσινού νερού και άρχισε να επιπλέει μαζί της στην επιφάνεια της θάλασσας και να παρασύρεται προς το ταξίδι της επιστροφής.

«Αντίο και καλή τύχη», άκουσε τους άλλους κόκκους να του φωνάζουν, καθώς απομακρυνόταν.

«Αντίο! Εύχομαι να ξανάρθω μια μέρα», φώναξε κι αυτός, αλλά η ψιλή του φωνούλα χάθηκε ανάμεσα στους παφλασμούς των κυμάτων και στους μουσικούς ήχους του φθινοπωρινού ανέμου.

Ναι, θα ξαναρχόταν μια μέρα. Γιατί μερικά πράγματα δεν τελειώνουν ποτέ και μόνο κύκλους κάνουν. Μικρούς ή μεγάλους...

Τέλος

LIFE+ Φύση & Βιοποικιλότητα/ (2007-2013), LIFE07NAT/GR/000296

“Δράσεις για την προστασία των παράκτιων αμμοθινών με είδη *Juniperus* στην Κρήτη και στο Νότιο Αιγαίο (Ελλάδα)” Χρηματοδότηση Ε.Ε. – LIFE: 75%

Website: www.junicoast.gr, E-mail: info@junicoast.gr, Contact: MAICH, P.O. Box 85, Chania, Crete, 73100, Greece Tel: +302821035000 (x577), Fax: +302821035001

Συντονιστής Δικαιούχος:

ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΑΓΡΟΝΟΜΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΧΑΝΙΩΝ
www.maich.gr

Συμπραττοντες Δικαιούχοι:

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΒΟΤΑΝΙΚΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
Διεύθυνση Δασών Χανίων
Διεύθυνση Δασών Λασιθίου